

Creix el rebuig contra els centres d'assistència a drogodependents

Vade retro!

Un parell de casos al País Valencià han tornat a provocar la polèmica sobre l'acceptació social dels col·lectius de marginats. Drogaaddictes i malalts de sida són rebutjats per considerar-los "perillosos". Mentre els uns parlen de por, els altres veuen una onada creixent d'insolidaritat.

Plou fort a València. Són les primeres tempestes de tardor esperades de feia setmanes. El barri del Cabanyal i la línia del metro, com sempre, comencen a inundar-se. Malgrat el xàfec, al barri de Patraix, davant d'una planta baixa, un grup de persones, la majoria dones, cobertes amb un plàstic gris fan sonar uns tam-tams improvisats, bidons

i casseroles. Han començat a les nou del matí i continuaran fins a les sis de la vesprada. Després faran una manifestació. El seu objectiu apareix en moltes de les pancartes que decoren la barriada: "No al dispensari de metadona".

A l'interior del local assetjat pels músics i per un parell de furgonetes de la Policia Nacional el personal de Creu Roja tracta de continuar amb el seu tre-

ball com si no passara res. De tant en tant, un agent de la policia entra i demana cotó per a les oïdes. Un jove acaba d'arribar, s'encara amb timidesa amb la recepcionista i pregunta: "Voldria saber de què va açò i com funciona. Sóc tòxicòman".

L'afer de Patraix, especialment virulent, no és més que un exemple dins una llarga llista d'episodis amb un element

Les reaccions contra la instal·lació de centres per a marginats tenen de vegades uns motius molt foscos.

"Ningú vol reconèixer el mal que produeix".

Glòria Aguirre és responsable de l'àrea de salut del Col·legi de Psicòlegs de Barcelona; per a ella el fenomen del rebuig social que es produeix de cara a tot tipus de centres per a col·lectius socials marginats d'una o altra manera és una qüestió de por. "Es tracta d'una por molt primària que apareix quan arriba un element diferent. Llavors actua com a aglutinador de tots els aspectes dolents, és el boc expiatori i el culpable de tot el que no funciona bé. La societat deposita totes les seues pors en aquell element diferent".

—Però moltes vegades aquest element és produït per la mateixa comunitat que el rebutja.

—És clar, però ningú vol reconèixer allò dolent que produeix. Hi ha una raó bàsica psicològica que fa que es pense que allò bo és teu i allò dolent de l'altre. El problema no es reconeix com a propi, es pensa que és de fora i que els que el pateixen són els culpables. És un mecanisme de defensa molt bàsic, una manera de rebutjar els propis errors.

Per una altra banda, cal pensar que en una societat com aquesta, amb molta competitivitat, on es fomenten únicament l'èxit i el triomf, s'ha de ser perfecte, i reconèixer que dins d'u mateix o dins d'un grup hi ha aspectes dolents és quedar-se fora d'aquest èxit.

El procés que es genera en una comunitat quan alguna institució decideix instal·lar-hi algun centre d'aquesta mena és gairebé sempre el mateix. Com diu Glò-

ria Aguirre "en el cas d'un dispensari de metadona per exemple, es pensa que això canalitzarà tota la delinqüència de la zona. La raó és que la col·lectivitat no accepta que també produeix aquells elements dolents, consumidors o addictes en aquest cas.

La gent vol fer-los fora per no reconèixer-los. Si els tenen davant estan obligats a ser conscients i si estan lluny poden pensar que no hi ha aquell problema.

I després cal saber que aquestes pors primàries s'encomanen molt fàcilment. Hi ha una persona que té la por i la resta la segueix fins que arriba un punt que ja no se sap ben bé per què. Ja no pots dialogar pràcticament amb ningú. Persona per persona, sí; però amb el grup és gairebé impossible".

—¿Hi ha alguna solució?

—Sí, però a llarg termini. És una qüestió d'educació social. S'haurien de fer bones campanyes publicitàries, de manera que els barris comprengueren que tindran solucions a problemes seus, que ja tenen, i no nous problemes. Però els problemes no s'han d'amagar, com moltes vegades fan els poders públics.

Cal, per una altra banda, una relació constant entre les persones afectades i el seu entorn, no s'han d'allunyar els problemes. Jo considere, per exemple, que els drogodependents haurien de ser atesos en els mateixos centres de salut on va tota la gent, que no hi hagués llocs específics per a ells.

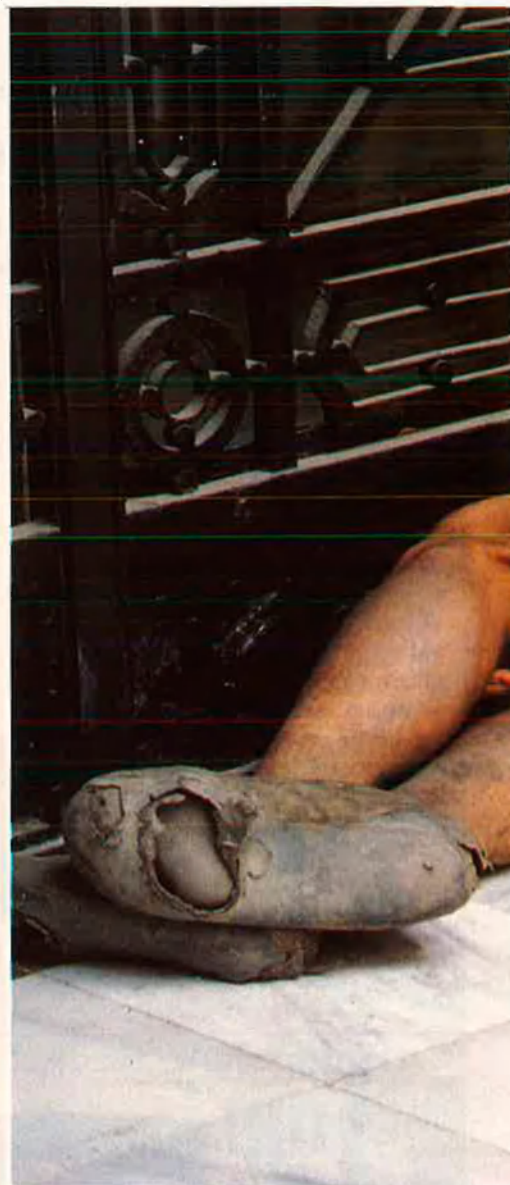
comú: el rebuig a tot allò que signifiqui marginació i perill incompreensible. No als centres per atendre els toxicòmans, no a les residències per a malalts de sida, no a les institucions d'acollida i reinserció de marginats.

"Que ho solucionen, però fora del meu barri". Aquesta és la resposta típica de tots els casos. "Estarien millor en una granja". Però moltes vegades la distància no és suficient. Fins i tot en aquests centres aïllats, els promotors han hagut d'enfrontar-se a les crítiques més peregrines. Ja EL TEMPS tractà un cas semblant (núm. 313), quan alguns veïns s'oposaren a l'obertura del centre de rehabilitació de toxicòmans La Masia, a Sant Salvador de Gaudiola (el Bages) perquè els drogaaddictes "es punxen al carrer", la qual cosa va resultar ser falsa, o "s'escapen del centre", quan en realitat feien

una mica de *jogging*.

El centre de Patraix a València s'ha fet tristament popular a causa de la violència dels enfrontaments provocats per alguns veïns que insisteixen a fer fora les instal·lacions. Amb els mateixos pals que utilitzen per a fer sonar les seues casseroles, alguns dels veïns propinaren colps als treballadors de Creu Roja que entraven al centre i els periodistes d'EL TEMPS van ser rebuts amb insults i amenaces. Els veïns manifesten que "se'ns pren el pèl, ningú no ens fa cas i ja hem estat en tots els despatxos. A més, estem segurs que estan dispensant metadona i ens diuen que no. Volen protegir uns quants i desprotegeixen tot un barri perquè prompte açò s'omplirà de camells i quan no tinguen clients oferiran la droga al meu fill".

Malgrat això, Amparo Sánchez, direc-

tora del centre, manifestà a EL TEMPS: "al principi volíem dispensar ací la metadona que estem entregant en un altre centre, que no té les condicions adequades, però la Conselleria de Sanitat va decidir que hi hauria massa gent i que serien les farmàcies les encarregades de fer la distribució i per això no tenim metadona, només tenim assistència psicològica i orientativa però els veïns ja no volen creure res. El diàleg s'ha trencat totalment i no és possible tenir una conversa amb tranquil·litat".

El conflicte, que continua des de juliol passat, ha fet que tant el delegat del govern, Francisco Granados, com el conseller de sanitat, Joaquín Colomer, posaren de manifest la insolidaritat dels veïns i la impossibilitat d'arribar a un acord si aquests no cedien en la seua postura. Durant totes les hores de treball un pa-

rell de furgonetes policials vigila les instal·lacions i una ambulància de la Creu Roja s'encarrega de portar i recollir els treballadors. "Els drogodependents", comenta Amparo Sánchez, "tenen por de venir, encara que alguns, que són del barri, s'han assabentat de la nostra existència i hi acudeixen ara per primera vegada. L'altre dia em digué un dels pacients que el fill d'una de les manifestants també era toxicòman. Jo crec que hi ha una gran falta d'informació i una mà negra que se n'aprofita i mou tot açò".

QUI HI HA AL DARRERE

Coincidint amb la polèmica de Patraix, els veïns de la localitat de Bétera (Camp de Túria) es manifestaven en contra de la instal·lació d'una residència per a ma-

lats de sida en fase terminal. Ràpidament, els regidors municipals del grup mixt i del PP decidiren secundar la "mobilització popular" i tancar-se en l'ajuntament. L'alcalde en funcions, el socialista Juan Arnal, després d'anunciar que faria un referèndum, decidia tancar el centre per falta de llicència d'obertura. El conseller de Sanitat responia amb contundència: "Si l'alcalde de Bétera fa fora els moribunds de sida, serà una barbaritat".

Antoni Aranda, director de Caritas Diocesana, de qui depèn la residència de Bétera, manifestà a EL TEMPS: "Nosaltres presentarem la sol·licitud d'obertura i com han passat més de sis mesos, entenguérem per silenci administratiu que en teníem l'autorització". Per a Aranda, no ha constituït una sorpresa, "perquè portem molts anys fent activitats com

aquestes i sabíem que provocaria un rebuig social, totalment injustificat. Però la postura de l'alcalde està totalment fora de lloc i per això hem presentat un recurs i un contenciós administratiu, i cosa que és molt important, també la Conselleria ha presentat un recurs contra l'alcalde".

La relació política d'aquest aldarull no triga, doncs, a eixir. Aprofitant la reacció, de vegades incontrolada, de molta part de la gent, certs sectors falsament populars tracten de dirigir i manipular les mobilitzacions. Durant les primeres converses amb els veïns de Patraix, representants del CDS i Unió Valenciana assistiren com "uns veïns més", i, quan la polèmica va esclatar amb més força Martín Quirós, portaveu popular a l'Ajuntament de València, manifestà a la premsa: "És moment de dialogar i Creu Roja està provocant la guerra".

La reacció de les administracions en aquests casos és variable. En els dos que hem analitzat, la Conselleria de Sanitat de la Generalitat valenciana s'ha mantingut ferma i disposada a no tancar els centres. No obstant això, algunes veus han criticat la decisió de passar els tractaments de metadona a les farmàcies "perquè sembla una cessió a les demandes dels veïns, que en cap moment han volgut dialogar".

Antonio Aranda ens comentava: No podem donar un pas enrere, no podem cedir perquè nosaltres volem prestar un servei a unes persones que la societat ha deixat totalment a banda i si ara obeeïrem a les pressions que rebem hauríem de deixar aquesta tasca per impossible i els malalts de sida en aquest cas quedarien totalment desprotegits. Nosaltres hem creat la residència de Bétera per a gent que no té cap esperança i que es troba en la més desesperada solitud. No puc creure'm que la gent continue pensant que la sida és una cosa llunyana. Està creixent molt i amagar el problema no és cap solució. "La ràbia apareix sovint entre les persones que veuen les seues iniciatives castigades amb la incomprensió. "¿Què està passant?", preguntava Amparo Sánchez, "protestes a Patraix, a Bétera, un menjador per a transeünts a Castelló que no vol cap barri, no puc creure'm que la insolidaritat siga tan gran..." "I a més", deia Antoni Aranda, "se suposa que la patrona dels valencians és la Verge dels Desemparats".

Se suposa.

Jordi Sebastià